

ve věci finanční iniciativy, ale zdůrazňují, že tím vlastně vyvádějí poslance ze závislosti na voličstvu a tím posilují jeho mravní postavení. Neodvislost poslanců řeší rovněž některé návrhy prodloužením doby trvání mandátu. Téměř jednomyslně volají reformátoři po právu ministerského předsedy rozpustit sněmovnu. Soudí, že by se tak posílila stabilita vlád a že by politický primát umožnil vládám provést nutné reformy na záchranu demokracie.

Jk.

ERNEST S. GRIFFITH: CURRENT MUNICIPAL PROBLEMS. Houghton Mifflin Company, Boston 1933. Stran 293, cena ?

E. S. Griffith, který je profesorem politické vědy na Syracuse University v USA., proslavil se zejména svým spisem *Modern Development of City Government*. Dílo toto bývá velmi často citováno a mělo rozhodný význam také pro vědecký růst autorův, neboť se jím propracoval k vlastní metodě badání v oblasti politiky městské. Proto se také po úvodě nového díla, o němž zde referujeme, obírá především otázkou, jak se zmocnit městských problémů a zejména jakými metodami mají být analysovány naléhavé otázky moderního velkoměsta. Shledává, že metoda popisná, jež byla doposud nejběžnější, má přes všechny své přednosti ten nedostatek, že začasť klade rovnítko mezi „nové“ a „pokrok“, chápajíc tyto dva výrazy jako synonyma. Historická metoda, tak dlouho opomíjená, bude proto nejučinnějším korektivem a doplněním výzkumných postupů ostatních, zvláště když bude chápána jako nástroj studií srovnávacích. Historický zřetel má však důležité omezení: nesmí se zvrhnout v nekritické a bezvýhradné otročení minulosti; dřívější historický stav bude podkladem nové struktury, nikdy však se nesmí státi její náhražkou. Není bez zajímavosti, že autor v této souvislosti zdůrazňuje, jak málo doposud bylo využito možností městské správy ke službě občanům, a čtenář si domyslí, v čem třeba podle autora hledati hlavní nedostatek, když čte větu: Snad není vzdálená doba, kdy budou jednotlivé problémy města studovány za pomoci světla, jímž je může osvětlit studium sociologické, národohospodářské a psychologické. Griffith si tu zřejmě přeje a očekává nápravu od těsnější spolupráce praktického politika s vědeckým pracovníkem; nebo alespoň to, aby se politik hleděl poučiti z výsledků vědecky podepřených zkoumání. Kniha Griffithova je psána o poměrech amerických; myslím však, že se v tomto bodě, jakož i v četných jiných, můžeme k mínění autorovu připojit bez výhrady i my.

Největší překážkou zdárného rozvoje amerických měst je okolnost, že se městská správa ocitá v rukou různých zájmových skupin, jež si hledí jedině svého vlastního prospěchu a zájmů politických (t. j. obecných!) nedbají. Daří se tak korupci. Náprava se dnes hledá zpravidla ve zdokonalení administrativní techniky. Ale to nestačí, neboť příčiny korupce mohou být dvojího druhu: buď jsou způsobeny nedostatky mechanismu správního zřízení nebo se pramení z nesrovnalostí „motivů“, t. j. zájmových činitelů lidských; nebylo by dobře souhlasit ani s těmi, kdo říkají, že nezáleží na formě správy, jen když budou k této správě povoláni náležití mužové, ani s těmi, kdo zase jednostranně vyznávají všespasitelnost automatického působení konstitucí, zákonů, nařízení a pod., bez ohledu na význam činitele lidského.

Když se na otázku, proč jsou v městské administrativě určité nedostatky, odpoví, že příčinou je indiferentnost voličstva, materialismus dnešní doby, nechť řádných a schopných mužů k tomu, aby se ucházeli o vůdčí a nejvyšší odpovědná místa . . . atd., zůstává stále nezodpověděna základní otázka: proč to všechno? Nelze na ni od-

повědět jednoznačně; tolik je však jisto, že značná nehomogenost velkoměstského obyvatelstva bude jednou ze základních, ne-li vůbec nejzákladnější překážkou nápravy: obyvatelstvo je — a to platí o amerických městech zejména — diferencováno rasově, nábožensky, národnostně, hospodářsky, ba v úvahu přicházejí i rozdíly dané pohlavím a věkem, takže je velmi nesnadno zajistit alespoň přibližnou uniformitu. Přesto ani v těchto nepříznivých poměrech politik nezůstane bez východiska. Neboť obecně řečeno, problém získání jednotlivých zájmových skupin pro společný program, který jest v nejlépeším případě otázkou vzájemného porozumění a sympatie, je v nejhorsším případě otázkou přisluhování jejich předsudkům; v každém případě pak je to úkol, který dobrý politik dovede úspěšně zvládnout. A když ne jinak, tedy administrativou nepolitickou. Jsou doklady (na př. v oboru školství nebo v oblasti péče o dítě), které svědčí o tom, že je možno odstranit takovýmto způsobem nesrovnalosti způsobené motivy politickými. (Viz kap. X.)

Z ostatního obsahu Griffithovy knihy upozorňuji ještě alespoň na kap. IV., v níž autor pojednal o kvantitativní metodě v měřeních městského veřejného mínění (použil při tom vlastních zkušeností, jichž nabyl při konkrétním výzkumu, konaném v r. 1930), a na závěrečnou kap. XI., která (ovšem na základě úvah čistě vědeckých), jest výrazem Griffithova přesvědčení o blahodárném působení poznáním osvíceného altruismu. Jako celek je toto dílo cennou monografickou prací, která si zaslouží pozornosti našich čtenářů, pokud jim bude ovšem jazykově přístupna.

Dr. A. Obrdlík.

BIBLIOGRAFIE.

ČESKÁ.

- BARTOŠ (F.). — Lipany. V Praze. Svaz národního osvobození 1934. 94 ss. 6 Kč.
- BASCH (A.). — Reagrarisace Evropy a hospodářská krise podunajských států. Praha, kom. Řivnáč, 1934. 23 ss. 4 Kč.
- BENEŠ (Edv.). — Boj o mír a bezpečnost státu. Československá zahraniční politika v projevech ministra Dra E. Beneše. Praha, Orbis 1934. 834 str., váz. 96 Kč.
- BAUER (O.). — Povstání rakouských dělníků. Praha, Svěcený 1934. 44 str., 4 Kč.
- BÉRAUD (H.). — Vůdcové a diktátoři dneška. Praha, Voleský 1934. 137 str. 12 Kč.
- CAMPANELLA (T.). Sluneční stát. Praha, Laichter 1934. 106 ss., 21 Kč.
- ČERNÝ (N.). — Jak reformujeme měšťanskou školu. Praha, Stát. nakl. 1934. 35 str., 3.50 Kč.
- DEUTSCH (J.). — Občanská válka v Rakousku. Praha, Svěcený 1934. 84 str., 12— Kč.
- DNEŠEK (Populační, hospodářský, ideový, politický). Staré myšlení a nová společnost. V Praze, kom. Orbis 1934. 86 str. 10 Kč.
- DORAZIL (O.). — Vládcové v dějinách Evropy. K. I. Od Karla Velikého do křížových výprav. Praha, Stát. nakl. 1934. 208 str., 7.50 Kč.
- DVOŘÁK (L. Fr.). — Zemědělské družstevnictví v republice čsl. Praha, MAP. 1934. 55 str., 12 Kč.
- EINSTEIN (A.). — Můj světový názor. Praha, Orbis 1934. 180 str., 25 Kč.
- FIALA (C.). — Význam organisace komunikací pro obranu země. Praha, Svaz čs. důstojnictva 1934. 15 str., 1.50 Kč.
- GRANATIER (A.). — Roztracení sme po celom svete. Bratislava 1934. 31 str., 1.50.
- HABRMAN. — Jeho život, práce a vzpomínky na velikou dobu. Brno 1934. 171 str.
- HAJŠMAN (J.)-FILLA (E.). — Hlídka české mafie v Holandsku. Praha, Orbis 1934. 118 stran, 18 Kč.
- HEXNER (E.). — Priemyselná politika na Slovensku. Bratislava, Ústr. sdruž. priem. 1934. 36 str.
- HOTOWETZ (R.). — Naše hospodářská situace ke sklonku světové krise. Praha, kom. Řivnáč, 1934. 27 str., 5 Kč.
- IBL (Vl.). — Automobil vedle železnice v Č. S. R. Praha, kom. Řivnáč, 1934. 32 str., 5.50 Kč.
- JULIŠ (Fr.). — Normalisace výroby a dodávek a její význam pro mobilisaci průmyslu a pro obranu země. Praha. Svaz čsl. důstojnictva 1934. 19 stran, 1.50 Kč.